

ליחכה נירו וסכסכה אבניו –

It scorched his plowed field and charred his stones

Overview

The ברייתא states that אש is more חמור than בור, since אש is חייב even by something which is לא ראויה (however בור is not חייב by לא ראויה). The גמרא concluded that (according to ר"י) the case which אש is חייב (and בור is פטור) is the case of ליחכה נירו וסכסכה אבניו.

The גמרא later states that one of the omissions in the ברייתא (according to ר"י) is the case of דש בנירו, where there is a חומרא of שור (where he is חייב if his ox trampled the plowed field of his neighbor) over בור, where he is not חייב. There is a dispute between רש"י and תוספות as to the meaning of כבבור.

גבי דש בנירו פירש רש"י מה שאין כן בבור דלא שייך ביה היזק קרקע –

Concerning the case where the ox **trampled on his plowed field**; רש"י **explained** the distinction between שור and בור; that דש בנירו is חייב only by שור, **however by בור it is not so**, there is no חיוב of a בור doing damage to land, **since damage to land is not applicable by בור**. Plowed land does not fall into a בור.

משמע דהכא נמי רוצה לפרש כן מה שאין כן בבור דלא שייך ביה היזק ניר ואבנים – It seems that here too (by the distinction between אש and בור),¹ רש"י **intends to explain** the term **משא"כ בבור** similarly to how he explained it in the case of דש בנירו; namely **that by a בור damages to ניר and אבנים is not applicable**. The meaning of משא"כ בבור, both concerning שור (by דש בנירו) and אש (by ליחכה נירו וסכסכה אבניו), is that בור is not liable for these damages, because of practical considerations (they cannot occur by בור).

תוספות has a difficulty with רש"י's interpretation:

וקשה לפירוש דאם כן היה יכול להזכיר כמה הזיקות שהאש עושה בדבר הקבוע – **And there is a difficulty with his interpretation; for if this is so** (that by ליחכה נירו וסכסכה אבניו there cannot be משא"כ בבור, and this justifies the גמרא **could have mentioned many other types of damages that אש does to a stationary object**, such as - **ששורף ביתו ושאר דברים הקבועין** –

when the fire burns his house or any other stationary objects. This type of damage to stationary objects is inapplicable by בור. Why was it necessary to mention the unusual case of ליחכה נירו וסכסכה אבניו, when the more common damages of אש can be used?!

¹ רש"י does not explain the משא"כ בבור in the case of ליחכה נירו וסכסכה אבניו. Therefore תוספות assumes that the same interpretation that רש"י gives concerning דש בנירו will apply here as well.

משא"כ בבור offers his interpretation of תוספות

אלא יש לומר ליחכה נירו דחייב אף על פי שאין רגילות שתזיק אש ניר ואבנים כלל –
But rather one should say that the חומרא of אש over בור is that if the אש was
then he is חייב even though it is altogether unusual that fire
should damage ניר or stones (this indicates that אש is חייב even for unusual damages); however –

מה שאין כן בבור דפחות מי' פטור ממיתה כיון דאין רגילות להמית בפחות מי' :
This is not so by בור, for a בור that is less than ten טפחים deep is פטור if the
animal died; since it is unusual for a בור less than ten טפחים deep to kill an
animal (this indicates that בור is פטור for unusual damages). This is the קולא of בור compared to אש.

Summary

According to רש"י the meaning of משא"כ בבור is that damages to קרקע (such as (ליחכה נירו וסכסכה אבניו or דש בנירו) are inapplicable by בור.
גמרא could have offered more common challenges and asks that the גמרא examples that are שייך by אש and not by בור, such as burning a house.
explains בבור משא"כ בבור to mean that בור is פטור when something unusual happens by a בור; if it killed מי' בפחות.

Thinking it over

1. How would תוספות interpret the משא"כ בבור by דש בנירו (the חומרא of שור over בור)? Seemingly דש בנירו is not a דבר שאינו ראוי לה (more than any other of היזק)?²

2. The גמרא maintains that בור by אינו ראוי פחות מי' is considered ראוי. Why does not the גמרא initially identify בבור אינו ראוי according to ר' יהודה? Why does not the גמרא say that בבור אינו ראוי is מי' פחות?³

² See בל"י אות ט בד"ה והנה לכאורה.

³ See שטמ"ק.